NETOP nyt

netværk for oplysning

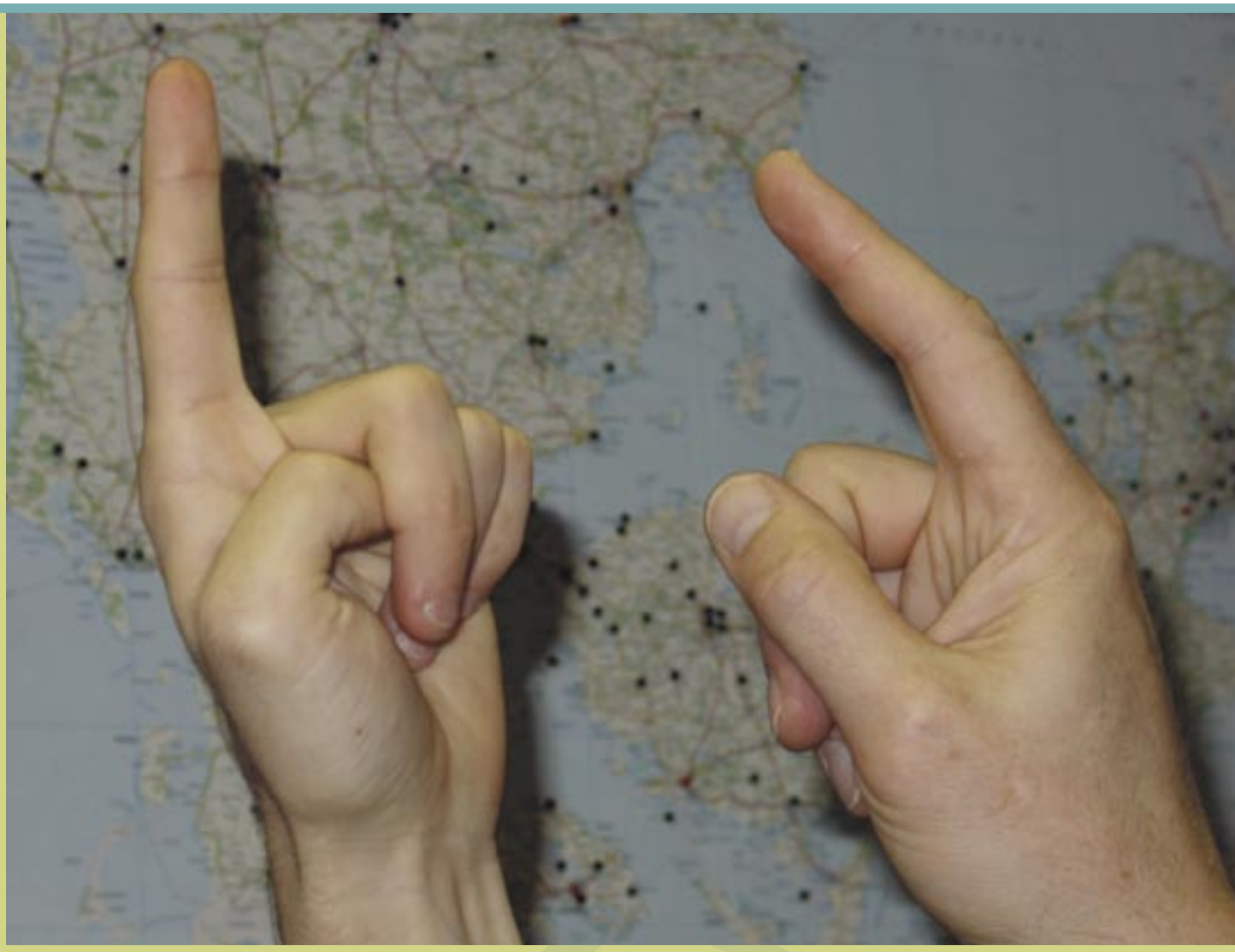

Tænketank til de nye kommuner: Inddrag borgerne!

Kompetenceprofilen.dk

En skole med mange kasketter

Janssons Frestelse i lokalcentret

NR. 6 SEPTEMBER 2005 2. ÅRGANG

Fint og utilstrækkeligt

I begyndelsen af året nedsatte indenrigsministeren tænketanken om nærdemokrati. Tænketankens formand, borgmester Jørn Sørensen, Holbæk, præsenterede grundlaget for tænketankens arbejde på NETOPs landsmøde i foråret. Nu foreligger så redegørelsen fra tænketanken.

Først og fremmest skal det understreges, at der er tale om en meget sympatisk rapport, som indeholder en række rigtige og fornuftige anbefalinger til de nye kommunalbestyrelser. Anbefalinger, som også borgerne kan gøre brug af.

Redegørelsen bygger på en meget vigtig sondring mellem borgeren som bruger og borgeren som medborger. Selvom brugerperspektivet hverken er uinteressant eller uvæsentligt, er der alligevel grund til at fokusere på det andet perspektiv, borgeren som medborger.

Tænketanken vil gerne inspirere kommunerne til at gøre noget ved dette perspektiv. Specielt et bilag til redegørelsen indeholder en række gode forslag. Men samtidig er det her, at redegørelsen er utilstrækkelig.

Som det kommunale styre nu en gang er skruet sammen, er det kommunalbestyrelsen, der har magten. Lidt firkantet betragtet, så går redegørelsens nærdemokratiske tiltag ud på, at kommunalbestyrelsen skal dele (lidt) ud af magten. Udvalget foreslår ikke initiativer, som skaber en højere grad af ligeværdighed mellem borgere og valgte.

Uden at fjerne grundlaget for det repræsentative kommunale styre kunne tænketanken godt have stillet forslag om nogle grundlæggende lovfastlagte rettigheder/spilleregler for borgerinddragelsen. Det er der behov for. Det er selvfølgelig vigtigt, at sådanne regler ikke bliver for firkantede og bureaukratiske, men kan tilpasses de lokale forhold. Omvendt ville de kunne sikre en større ligeværdighed.

Nærdemokratiet er på kort sigt ikke gratis, men derimod en investering i fremtiden, som koster noget. Nu. Hvis nogle af disse investeringsudgifter var lovbundne, ville der være større sikkerhed for, at de blev afholdt og borgeren ville have et afsæt for en dialog, som mangler i dag.

Det er trist, at endnu en redegørelse for gode ideer først og fremmest efterlader én med fornemmelsen af varm luft mellem ørene.

Tage Dræbye
Formand

INDHOLD:

Fint og utilstrækkeligt....2
Inddrag borgerne....3
Kompetenceprofilen.dk....4
En skole med mange kasketter....6
FNV møder fremtiden....8
Janssons Frestelse i lokalcentret....9
Reception i Folkeoplysningens Hus i Århus....10
Husflid på tværs af generationer....12
Fleksibel folkeoplysning....14
Nyt fra Husflid....15
Informationer & Kalender....16

MEDLEMSBLAD FOR:

NETOP
netværk for oplysning

NETOP
Frederiksberggade 21, 2.
1459 København K
Telefon 33 93 00 96
Fax 33 33 00 96

NETOP
Tyrebakken 11
5300 Kerteminde
Telefon 63 32 20 96
Fax 63 32 20 97

www.netoplysning.dk
info@netoplysning.dk

Redaktion:
Bernhard Trier Frederiksen, ansvarshavende
Martin Hansen, redaktør
Ib Solvang

Redaktionsudvalg:
Eva Nielsen, Dansk Husflid, Lemvig
Henriette C. Andersen, FO Aalborg

Layout:
Anna Marie Møller, Graphic Care
Martin Hansen

NETOPnyt udsendes til NETOPs styrelse samt til skoleledere og bestyrelser i NETOPs lokalforeninger. Desuden sendes bladet til NETOPs kollektive medlemmer (Dansk Husflid og Det radikale Venstre), samarbejdspartnere, og personer med tilknytning til folkeoplysningen.

NETOPnyt skal:
informere om NETOP og netværkets aktiviteter og om folkeoplysningen generelt; skabe debat om folkeoplysningen og de dertil knyttede fag, metoder og holdninger; inspirere til nye aktiviteter og udvikling af gamle; være forum for idéudveksling; anmelde nyt relevant materiale til brug i folkeoplysningen; være et kulturorgan og fortælle om de forskellige lokalforeninger i NETOP.

Alle kan indsende relevante indlæg. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopforderede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis NETOPs synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2000 eks. 8 gange om året.

Næste deadline: 3. oktober 2005

Forsiden: Med indførelsen af de nye kommuner, er det vigtigt, at politikerne husker at inddrage borgerne i det lokale demokrati. (Foto: Martin Hansen)

ISSN 1603-6166

Inddrag borgerne

AF MARTIN HANSEN *Informationskonsulent*

De nye kommuner skal sørge for at inddrage borgerne i de demokratiske processer. Det er kort fortalt budskabet fra regeringens tænketank om nærdemokrati.

Det er måske ikke et revolutionerende budskab, som indenrigsministerens tænketank om nærdemokrati kom med i dens redegørelse. Men intentionerne bag er gode nok. Tænketanken mener, at kommunerne ikke blot skal overtage gamle måder at gøre tingene på, men tænke nyt og overveje, hvordan de kan skabe mere demokratiske beslutningsprocesser i det lokale styre.

Nyt demokrati

Det er gået de færrestes næse forbi, at Danmark er i færd med en stor kommunal reform. Næsten 300 kommuner bliver snart lavet om til knap 100. Det betyder en masse for den lokale administration og opgavefordeling – og en masse for det lokale demokrati. På den ene side får den enkelte borger længere til rådhuset. På den anden side får kommunalbestyrelsens medlemmer en masse flere ansvarsområder, da amternes opgaver delvis lægges ud i de nye kommuner. Og det betyder, at kommunerne må lægge noget af beslutningsprocessen ud til andre end kommunalbestyrelsen. Det kan i sidste ende betyde mere nærdemokrati, hvis nogle af disse beslutninger lægges ud til brugerne – for eksempel i brugerråd. De kommunale folkeoplysningsudvalg er et fint eksempel på råd, hvor brugerne inddrages.

Da kommunalreformen blev vedtaget, aftalte forligspartierne at benytte lejligheden til "… at undersøge mulighederne for en styrkelse af det lokale demokrati gennem en øget borgerdeltagelse." Med andre ord ville de finde ud af, om borgerne kunne få mere direkte indflydelse på lokale beslutninger. Derfor nedsatte indenrigsministeren en tænketank, der skulle diskutere og komme med en redegørelse.

Anbefalingerne

I den netop udgivne redegørelse, skelnes mellem to perspektiver på lokaldemokratiet. Det ene meget synlige perspektiv er, at demokrati er, at borgerne med fire års mellemrum vælger de mennesker, der skal sidde og tage beslutninger i kommunalbestyrelserne. Det andet og mere interessante perspektiv er, at demokrati også er en samfundsskabende aktivitet, hvor man inddrager borgerne. Det giver engagerede borgere, der tager ansvar for deres samfund og er med til at udvikle det. Og kommunalbestyrelsen skal sikre, at borgerne har mulighed for at blive inddraget.

Tænketanken har formuleret fire centrale elementer, som de anbefaler til kommunerne:

- Kommunalbestyrelsen skal formulere klare visioner og spilleregler for nærdemokratiet.
- Kommunen udpeger en tovholder, som sikrer rammerne og opfølgning for borger.
- Kommunalbestyrelsen laver høringer, der reelt inddrager forskellige synspunkter – og hvis høringssvar ikke følges, gives en begrundelse herfor.
- Regeringen bør overveje, om der skal lovgives for at give mulighed for øgede kompetencer til brugerbestyrelser (det kunne for eksempel være folkeoplysningsudvalg).

Vil se resultater

Indenrigsminister Lars Løkke Rasmussen har udtalt, at kommunerne nu skal have tid til selv at lave en politik om nærdemokrati. Men til foråret 2008 vil han se på resultaterne, og hvis der ikke er sket noget tilfredsstillende, vil han overveje, hvordan man kan gribe ind.

Læs også dette blads leder, der handler om Tænketankens redegørelse.

Kompetenceprofilen.dk – hvad man lærer på aftenskolen

AF MARLENE BERTH NIELSEN *Foreningskonsulent*

Nu nærmer tiden sig, hvor vi kan løfte sløret for NETOPs og LOF's kompetencemodel, kaldet kompetenceprofilen.

Det sidste års tid har vi skrevet meget om NETOPs og LOF's store projekt om kompetencer i aftenskoler. 10 skoler har oven i købet været direkte involveret med lærere og kursister. De har hjulpet os med at finde ud af, hvordan vi kan beskrive alt det, som vores kursister får ud af at gå på kursus i aftenskolen.

Kompetenceprofilen i luften

Det betyder, at vi den 9. november centralt på Sjælland og den 10. november centralt i Jylland kan slå dørene op for det endelige resultat – www.kompetenceprofilen.dk.
Kompetenceprofilen.dk er en ny og let overskuelig hjemmeside, som både ledere, bestyrelsesmedlemmer, lærere og kursister får glæde af.
På hjemmesiden ligger en række informationer om kompetenceprojektet og dets baggrund, om hvad alt det her med kompetence nu er for noget, om de syv nøglekompetencer, som vi bruger i projektet, om regeringens planer for anerkendelse af borgernes kompetencer og meget meget mere.

Aftenskolen i fokus

Men vigtigst af alt er spørgeskemaet til kursisterne – selve vores kompetencemodel. Spørgeskemaet er dels bygget op af en række spørgsmål til kursisten om, hvordan de vurderer aftenskolen generelt – er aftenskolen et sted, hvor alle kursister har en høj motivation, et sted der er synligt i lokalsamfundet og et sted med et bredt kursusudbud? Dels spørgsmål om, hvorfor de har valgt et aftenskolekursus frem for noget andet. Er det for eksempel fordi, der er et højt fagligt niveau, fordi læreren er dygtig, for at være sammen med andre mennesker eller for at forkæle sig selv?

Deltagernes udbytte

Størstedelen af spørgsmålene drejer sig imidlertid om kursisternes udbytte af aftenskolekurset. Inden for syv nøglekompetencer stilles kursisterne en række spørgsmål om, hvad de er blevet bedre til i løbet af kurset (se faktaboksen med nøglekompetencer). I forhold til faglig kompetence stilles de for eksempel spørgsmål om, i hvor høj grad de er blevet bedre til at bruge fagets redskaber og teknikker, til at formidle faget til andre eller arbejde selvstændigt inden for faget. I forhold til kommunikativ kompetence stilles de for eksempel spørgsmål om, i hvor høj grad de er blevet bedre til at argumentere for deres holdninger, til at tale til en gruppe af mennesker eller lytte til de andre deltagere. Som et sidste eksempel kan nævnes kreativ og innovativ kompetence, hvor kursisterne for eksempel stilles spørgsmål om, i hvor høj grad de er blevet bedre

til at bruge deres evner på nye måder, udvikle nye ideer eller turde afprøve nye muligheder.

Kursisternes profil

Når kursisterne har besvaret alle spørgsmålene, opsamles svarene i en database, og de får en profil over deres kompetenceudvikling i aftenskolen. Det vil sige, at de får et billede af, hvordan de har svaret på spørgsmålene og dermed et billede af deres udbytte inden for de syv nøglekompetencer.
Skoler i NETOP og LOF kan som de første aftenskoler tilbyde deres kursister et værktøj, der kan hjælpe dem med at tænke over og beskrive, hvad de får ud af at gå på kurser i aftenskolen. Kursisterne får med kompetenceprofilen et synligt bevis på, at de udvikler en række kompetencer ved at deltage i et aftenskolekursus. Hermed får kursisterne også et redskab til at blive mere bevidste om deres egen kompetenceudvikling – om deres læring og udbytte. Det kan de bruge til selvudvikling eller i forhold til deres job eller uddannelse.

Aftenskolerne på landkortet

Hvorfor skal skolerne overhovedet interessere sig for kompetenceprofilen.dk?
Det skal I af flere grunde. For det første er der i Danmark gang i et arbejde, der skal ende med, at det bliver muligt for alle borgere at få anerkendt alle deres kompetencer, altså *alt det man kan*, uanset hvor man har lært det. Som omtalt i tidligere numre af NETOPnyt arbejder regeringen på, at det ikke længere skal være nødvendigt at have en bestemt adgangsgivende eksamen for at starte på en uddannelse. I stedet skal man kunne dokumentere, at man har de kompetencer, der svarer til den adgangsgivende eksamen, uanset om man for eksempel har udviklet nogle af kompetencerne i aftenskolen, på en højskole eller som aktiv i en frivillig forening. Som folkeoplysende foreninger er det vigtigt, at vi understøtter den udvikling. Kompetenceprofilen er vores bidrag til at synliggøre de kompetencer, som kursisterne udvikler ved at gå på vores kurser.

Aftenskolernes udbytte

For det andet skal I interessere jer for Kompetenceprofilen.dk, fordi skolerne ligesom kursisterne kan få et konkret udbytte. Når skolerne får kursisterne til at bruge kompetenceprofilen, opsamles kursistens besvarelser som nævnt anonymt i en database. Det betyder, at jeres skole har mulighed for at få oplysninger om jeres kursisters udbytte. Disse oplysninger kan jo både bruges til at markedsføre skolen og til at videreudvikle jeres kursusudbud. I kan også bruge oplysningerne til at skrive anderledes kursustekster, der fortæller kommende kursister om, hvilke kompetencer de kan forvente at få ud af at gå på kurserne. Skolerne kan kort sagt få dokumentation for, hvilket konkret udbytte kursisterne får.
Også lærerne kan bruge kompetenceprofilen. Læreren kan for hvert hold få oplysninger om, hvilket udbytte kursisterne samlet set har fået. Det kan læreren jo bruge til at planlægge sin undervisning.
Man skal være opmærksom på, at man ikke kan bruge oplysningerne som en kontrol af hverken kursisten, læreren eller skolen.

Det er ganske let

Det kan måske lyde uoverskueligt, besværligt eller ligefrem som en tidssluger, men sådan er det ikke. Det, skolerne skal gøre, er at informere lærerne om den nye mulighed. Skolen eller lærerne skal informere kursisterne om muligheden og fortælle dem om, hvad de kan få ud af at bruge kompetenceprofilen. Herudover skal skolen hente en kode til hver kursist. Denne kode giver kursisten adgang til hjemmesiden. Det tager kun et par minutter at hente koderne til sine hold.
Resten tager sekretariaterne sig af. Der laves foldere både til bestyrelserne, skolelederne og til lærerne, og der laves postkort, som kan gives til alle kursister. Herudover laver vi nogle korte kurser for skolerne og lærerne, som introducerer til kompetenceprofilen. Kurserne kan sagtens afholdes på den enkelte skole i form af et lærermøde. Og når skolen ønsker oplysninger om kursisternes udbytte, skal I blot ringe til sekretariatet og bede os sende jer de ønskede oplysninger. Det er faktisk ganske let.
Vil du overbevises, eller er du blevet nysgerrig, så sæt allerede nu kryds i kalenderen til premieren på kompetenceprofilen.dk. Hold øje med indbydelsen i posten.

De syv nøglekompetencer

- Faglig kompetence
- Krops- og helbredskompetence
- Kreativ og innovativ kompetence
- Selvledelseskompetence
- Demokratisk og social kompetence
- Læringskompetence
- Kommunikativ kompetence

En skole med mange kasketter

AF MARTIN HANSEN *Informationskonsulent*

Det er en alsidig aftenskole, der slog dørene op i Odense den 1. august i år. FO Odense fusionerede med Den rytmiske Aftenskole til FORA, og de bragte et væld af forskellige aktiviteter sammen.

Udefra ligner FORA en statelig herskabsvilla. Pæn rejser den sig i solskinnet og ligner et sted, hvor der vel nok er plads til fine selskaber, men ikke umiddelbart til meget mere. Men skinnet bedrager. For ikke så snart man træder ind i bygningen, viser den sig at være mere rummelig, end man først antager. På bagsiden af villaen er der bygget til i stor stil, så bygningen i alt rummer mere end 3.000 kvadratmeter. De fordeler sig over en masse undervisningslokaler, bevægelsessale, administrationslokaler, en café og ikke mindst en masse musikrum.

Blomster og malede vægge

FORA har overtaget Den rytmiske Aftenskoles lokaler, og det fornægter sig ikke. Musikken har en central plads i huset, som råder over meget fornemme musikfaciliteter. Der er blandt andet en række lydisolerede øverum, hvor trommeslagerne kan træne, samtidig med at koret øver inde ved siden af.
Det er ikke kun indretningen, der har musikken som en central del. Skoleleder Michael Sanvig er konservatorieuddannet trommeslager og underviser også på skolen. Han er tidligere skoleleder for Den rytmiske Aftenskole, og altså nu for FORA. Han fortæller, at fusionen har betydet ændringer på skolen:
”Vi har jo tidligere været en slags samlingssted for musikkens undergrundsmiljø, og det sætter sit præg på omgivelserne. Nu har vi fået blomster og malet væggene, så vi også er klar til at byde FO Odenses kursister velkommen.”

Mange kasketter

FORA vil markedsføre sig som en paraply over en række forskellige skoler. Så selv om der fremover kun er én skole i juridisk sammenhæng, markedsføres FO Odense og Den rytmiske Aftenskole hver for sig. Således er det første samlede katalog bygget op, så det er et FO Odense katalog, når man starter med at læse fra den ene ende, og et katalog for Den rytmiske Aftenskole, når man læser fra den anden ende. Dertil kommer, at man fremover vil markedsføre en række yderligere skoler hver for sig. Det drejer sig om Fyns Tegne- og Maleskole, PC-skolen og Børneskolen.
”De forskellige skoler henvender sig til vidt forskellige målgrupper,” fortæller Michael Sanvig, ”og derfor er det mest hensigtsmæssigt at markedsføre dem forskelligt. Hvis man spreder sig, som vi gør det, så skal man gå hundrede procent efter de forskellige målgrupper. Og det gør man ikke samlet, men målrettet alt efter emnet.”

Mest af nød

Den primære grund til fusionen er lidt trist om end velkendt; det skete mest af nød. Både FO Odense og Den rytmiske Aftenskole kæmpede mere med at sikre overlevelse end med at udvikle nye spændende aktiviteter. Og set i lyset af, at de lige så godt kunne kæmpe sammen, var fusion en naturlig følge.
Men på trods af, at det var nøden, der bragte dem sammen, så fokuserer Michael Sanvig nu mest på de nye muligheder. Rent praktisk har FO Odense altid fået deres katalog husstandsomdelt, og det har Den rytmiske Aftenskole ikke. Men det samlede katalog og husstandsomdelingen betyder flere kursister på Den rytmiske Aftenskoles kurser. Så selv om FORA på facaden ligner en gammel herskabsvilla, så er der masser af liv – også fremover.

Michael Sanvig og FORA har fået malet indvendigt og blomster på bordene, men FORA har endnu ikke fået skiftet skiltet på huset. (Foto: Martin Hansen)

Den Rytmiske
Aftenskole
Mødecenter
Odense ApS
PC 30 365

FNV møder fremtiden

AF BERNHARD TRIER FREDERIKSEN *NETOP delegat*

Det var ikke lige til at se det, hvis man ikke lige vidste det. Det var fremtiden for FNV (Förbundet Nordisk Vuxenupplysning), som stod på spil ved årsmødet, som blev afholdt i Stockholm i starten af september.

Skal FNV fortsat arbejde som egentlig samarbejdsorganisation, eller skal FNV opfattes som et løst netværk? Det var det grundlæggende spørgsmål, vi i den danske delegation stod med ved starten af FNV's årsmøde. Baggrunden er det dødvande, FNV har befundet sig i, siden støttereglerne blev lavet om i forbindelse med etableringen af støtteprogrammet Nordplus Voksen og omlægningen af den nordiske støtte til folkeoplysning med virkning fra 2004.
Det spændende var, om der i resten af FNV-kredse var samme opfattelse af situationen, og om der kunne opnås enighed om, hvordan samarbejdet i fremtiden organiseres?
For at skærpe opmærksomheden om fremtiden havde den danske delegation på i alt seks personer fra NETOP og LOF på forhånd sendt brev til årsmødet med en opfordring til at vælge side i vadestedet: Enten sættes flere ressourcer ind på at styrke FNV og koncentrere indsatsen om enkelte projektaktiviteter samt uddrage den nytte, der utvivlsomt kan opnås gennem nordisk samarbejde. Eller også sættes aktivitetsniveauet ned med den virkning, at FNV bliver et løst netværk uden fokuseret indhold og forpligtelser (for eksempel minimal kontingentbetaling).

Nordisk fodslag

Imidlertid stod det klart, at vi i Danmark ikke var de eneste, der havde tænkt disse tanker. Snarere end uenighed om målet udspandt diskussionerne sig om, hvordan målet kunne nås. Fra svensk side var fremsat ønske om, at FNV fik et egentligt program for ad den vej at koncentrere FNV's indsats. Samtidig stod det klart, at et enkelt tema – demokratiudvikling og folkeoplysning – nemt kunne samle alle de nordiske lande.
I både Norge, Sverige, Finland og ikke mindst Danmark står reformer af de kommunale strukturer på den politiske dagsorden. I de samme lande har der samtidig de seneste år været fokus på magtudredning – altså et forsøg på at lave et sundhedstjek af demokratiet. Island, hvis vilkår på mange måder er forskellige fra de fire andre landes, støttede både fokus på demokratiudvikling og folkeoplysning samt ideerne om at styrke snarere end at nedkøle FNV.

Nyt sekretariat

Men den fælles forståelse og enigheden om at styrke FNV yderligere løste ikke problemerne. Nordplus Voksen og den førnævnte omlægning af støtten til blandt andet FNV betød, at den årlige driftsstøtte til at drive FNV's sekretariat forsvandt. Så FNV's styre, som har repræsentanter fra hvert af de fem nordiske lande under ledelse af formanden Jon Dale fra Norge, har derfor til opgave at vurdere, om en forhøjelse af medlemskontingentet kan skabe det tilstrækkelige underlag for at FNV's sekretariat etableres på ny med ændret arbejdsområde og bedre vilkår for arbejdet.
FNV's arbejde med demokratiudvikling forstærkes i det kommende år. Sammen med andre nordiske paraplyorganisationer skal FNV arbejde målrettet med et større demokratiudredningsprojekt, *Demos*.
FNV's egen organisation skal derudover koordinere de forskellige måder, FNV's medlemsorganisationer hver især i de nordiske lande arbejder konkret med demokratiudvikling. Målet er at samle erfaringerne inden for dette felt til præsentation ved næste års årsmøde, hvor det i øvrigt er NETOPs tur til at være vært.
Sideløbende bruges FNV systemet til at finde, udveksle ideer og til at finde partnere til projektaktiviteter, som der søges om støtte til i Nordplus Voksen. Den store ændring er, at FNV ikke står som koordinator af ansøgningerne. Derved får projekterne et mere selvstændigt, men også mindre bureaukratisk liv.

Janssons Frestelse i lokalcentret

AF HENRIK GRAM NIELSEN *FO Århus*

Hvis deltagerne ikke kan komme til undervisningen, må undervisningen komme til deltagerne. Det er filosofien bag et EU projekt i FO Århus.

Sidste efterår kørte FO Århus et svenskkursus på Lokalcenter Vestervang i Århus. Baggrunden var, at FO Århus er med i et treårigt Grundtvig projekt, der går ud på at tilbyde utraditionel sprogundervisning på steder, der ikke ellers har den slags.
I dette forløb deltog otte kvindelige beboere, der vanskeligt kan deltage i undervisning uden for huset på grund af handicap. Læreren var ikke lærer, men musiker, og sprogundervisningen var ikke grammatik og oversættelse, men introduktion til Sverige og det svenske sprog – på svensk.
Det var en stor succes, og det er sagt af flere deltagere, at dette tilbud var en velkommen aktivitet på lokalcentret, hvis små budgetter gør, at man mest går efter foredrag og fællessang.

Bredte sig til køkkenet

Et sikkert emne, når man snakker sprog og kultur, er mad, og læreren på det nævnte svenskhold fortalte om de typiske retter, han huskede tilbage fra sin barndom. En af dem var Janssons Frestelse, og det kom også køkkenet for øre. Så det endte med, at de fik en opskrift, og retten kom på menuen sidste dag, så alle centrets beboere og brugere havde mulighed for at smage denne svenske specialitet.

Projekt Allegro

Projektet hedder Allegro, og dets formål er at komme ud med fremmesprogstilbud til borgere, der ikke har kendskab til fremmedsprog, eller som har dårlige muligheder for at bruge de tilbud, der er.
Hver af de syv partnere har kørt sine egne delprojekter med forskellige målgrupper og sprog, og i Århus har vi henvendt os til pensionister på lokalcentre med svensk, norsk og italiensk og til sent udviklede unge med engelsk. Vi har kørt det som folkeoplysning, og deltagerbetalingen er blevet dækket af EU projektbevilling, så tilbuddene har været gratis.

Småt men godt

Alle projekter nu om dage skal være innovative, også EU's, og de 'små' sprog skal have særlig bevågenhed i EU's sprogprojekter (Lingua). I Århus har vi ikke haft så højt aktivitetsniveau, som vi kunne ønske, men vi er rigtigt godt med, hvad angår det innovative og de små sprog:
Lærerne er ikke uddannede lærere, men indfødte svenskere, en nordmand og en italiener bosiddende i Danmark. For vores filosofi har været, at sproglæringen især skulle komme gennem, at læreren taler sit modersmål.
Denne filosofi går mere efter historiefortællere end personer med en målrettet pædagogisk uddannelse.
Små sprog har vi virkelig leveret med svensk og norsk, og hvad det angår, er vi nærmest hele Allegro projektets dukse, fordi de andre partnere har haft svært ved at komme igennem med mere end spansk, fransk og italiensk. Engelsk var nærmest 'forbudt', men dog accepteret i forhold til gruppen af sent udviklede unge.

Nyt materiale

Undervisningens indhold og materialerne skulle udvikles fra ny med hensyntagen til deltagerne og formålet, som ikke har været at lære deltagerne sproget, men at give en introduktion til sprog og kultur. Undtagelsen var engelskundervisningen for sent udviklede, som var mere traditionel, men hvor læreren – undtagelsesvis en dansker – udviklede og producerede materialet efterhånden, som forløbet skred frem.
'Eleverne' er pensionister på lokalcentre, både dem, der bor på plejedelen, og dem fra lokalområdet, der bruger centrets tilbud. De sidste har jo aftenskolen som en mulighed, men det har de første ikke. Alle deltagerne på det sidste svenskhold havde bevægehandicap og en var blind, og altså sent udviklede unge fra aktiveringsprojekter.
Allegro slutter i denne måned, men har været så stor en succes rundt omkring, at flere partnere fortsætter arbejdet med andre former for finansiering.

Reception i Folkeoplysningens Hus i Århus

AF HENRIETTE CORVINIUS ANDERSEN *Redaktionsudvalget*

De var der alle sammen, da FO Århus inviterede til reception i forbindelse med indvielsen af Folkeoplysningens Hus i den tidligere købmandsskole og gamle pigeskole i hjertet af Århus: borgmesteren, rådmænd, kommunens embedsmænd, ledere og medarbejdere fra Århus' kulturinstitutioner, århusianske aftenskolekolleger, NETOP kolleger fra hele landet, samarbejdspartnere, bestyrelsesmedlemmer, nuværende og tidligere medarbejdere, husets brugere, venner, koner og kærester.

Bugnende gavebord

Talerne var mange, gavebordet bugnede, og som underholdning var der både sang og dans som demonstration af, hvad brugerne af huset blandt andet bruger det til. Der var mad og drikke, og - på trods af det meget fine vejr - en del indendørs aktiviteter, for husets interiør, faciliteter og daglige 'beboere' blev også præsenteret.

Tilskud til renovering

Selvom bygningen er meget flot, har mange års brug slidt den og sat sine spor, så der trænger til at blive renoveret rundt omkring. Gaven fra Skole- og Kulturforvaltningen i Århus faldt derfor i god jord, da Torben Brandi kunne overrække et positivt svar på ansøgningen om tilskud til istandsættelse og indretning af lokalerne i Vester Alle 8. Magistratens 4. Afdeling har nemlig besluttet at bevilge et tilskud på 495.000 kr. til projektet. Og så mange penge har Torben Dreier aldrig fået før, bedyrede han bagefter fra talerstolen.
Det blev således en rigtig god eftermiddag med solskin på både Folkeoplysningens Hus og FO Århus.

Torben Dreier, skoleleder for FO Århus, havde en travl dag, og skulle blandt andet også udtale sig til den filmende presse. (Foto: Henrik Gram)

"Der har jo ikke altid været så hyggeligt, som der er i dag, her på Vester Allé. I gamle dage - det vil sige for ca. 100 år siden - blev Vester Allé ... kaldt Fattigdomsbakken, fordi der her lå en række institutioner på stribe, som understregede det i forvejen fattige kvarter: en skole, en kaserne, et fængsel og en fattiggård ... I dag i år 2005 har Vester Allé totalt skiftet karakter. Ja, man kunne nu næsten tale om Kulturbakken: Den gamle kaserne er blevet til kultur- og udstillingshus med bosted for Århus Festuge, skolen er blevet til Folkeoplysningens Hus, fattiggården er væk, men i stedet har vi fået et nyt kunstmuseum, Aros, og lige over for ligger Erhvervsarkivet med sine 50 km boghylder."
Nicolai Wammen, tidligere MF, nu borgmesterkandidat (S).

”FO er én af de drivende kræfter af folkeoplysningen i Århus Kommune. FO er også drivkraften i fornyelsen af den lokale folkeoplysning: Borgerinddragelse, indgåelse af partnerskaber samt deltagelse i tværgående aktiviteter er nøgleord for FO og med stadig respekt for folkeoplysningens grundværdier - kompetenceudvikling, dialog, ansvar for eget liv og socialt samvær. Disse bygninger vil være en perfekt ramme i fortsættelsen af en del af FOs aktiviteter.”
Torben Brandi, rådmand for skole og kultur.

Niels Erik Eskildsen, sundhedsrådmand (inden Benny Andersens ”Hilsen til forårssolen” blev sunget):
”Ironien er let at fange, når han skriver om fordums fede ødselhed. Fed ødselhed tror jeg for eksempel ikke, at man i folkeoplysningskredse vil sige, at man nogen sinde har kendt til. Kreativitet og opfindsomhed og fleksibilitet er nok nærmere nogle af de ingredienser, der ligger til grund for, at Frit Oplysningsforbund i dag har mulighed for at indvie dette flotte hus. At der også bliver hårdt brug for de egenskaber i fremtiden, er ingen vel i tvivl om.”

”Formålet med købet af bygningen er at skabe nogle fysiske rammer, der matcher FO Århus’ flotte arbejde, og som samtidigt giver mulighed for et endnu bredere netværkssamarbejde.”
Torsten B. Jakobsen, medlem af fondsbestyrelsen, der ejer FO Århus’ bygninger.

Læs talerne i deres fulde længde på: www.fo-aarhus.dk/Lokalebooking/Indvielsen

Nyt kursussamarbejde

NETOP samarbejder med Daghøjskoleforeningen og LOF om en række specialiserede kurser for foreningsfolk. De første to kurser udbydes nu:

Personalejura

Indhold
For både nye og garvede administrationsfolk. Hvis du i forvejen kender til området, får du en genopfriskning af stoffet, og samtidig du bliver opdateret med de sidste nye love og regler inden for personalejura. Hvis du er ny i faget, vil du få en indføring i området.

Målgruppe
Skoleledere og administrativt personale.

Tid
Mandag den 7. november 2005.

Sted
Snoghøj Folkehøjskole, Højskolevej 9, 7000 Fredericia.

Kursuspris
Kr. 400,-. NETOP yder rejsegodtgørelse.

Tilmelding
Senest fredag den 21. oktober 2005 på mail: ingelise@netoplysning.dk eller på www.netoplysning.dk/kurser

Internationale Projekter

Indhold
At gøre skolerne bevidste om de muligheder, der findes i relation til finansiering af projekter, nordiske og europæiske samarbejdsmuligheder, muligheder for efteruddannelse og studiebesøg samt motivere skolerne til at gå i gang.

Målgruppe
Skoleledere, bestyrelsesmedlemmer og undervisere.

Tid
Onsdag den 16. november 2005.

Sted
FORA, Buchwaldsgade 48, 5000 Odense C.

Kursuspris
Gratis for NETOPs foreninger, og NETOP yder rejsegodtgørelse.

Tilmelding
Senest mandag den 7. november 2005 på ingelise@netoplysning.dk eller på www.netoplysning.dk/kurser

Husflid på tværs af generationer

AF INGE-LISE CHRISTENSEN *Rynkeby Husflidsforening*

På Ringe Fri- og Efterskole fik en husflidsinteresseret lærer i 2002 den geniale ide at spørge Rynkeby Husflidsforening, om der ikke kunne arrangeres noget samarbejde omkring husflid for efterskolens elever. Det var selvfølgelig en enestående chance for at få unge mennesker gjort bekendt med og interesseret i husflid, et ord som i unges ører ellers lyder meget gammeldags og uinteressant.

Flere aktive foreninger

I Ringe Kommune er der en god opbakning omkring husflidsfagene, og der er flere aktive foreninger, nemlig husflidsforeningerne i Ringe, Espe og Rynkeby samt Bogbinderskolen. Straks var alle foreninger og Ringe Fri- og Efterskole i gang med planlægningen af en husflidsweekend, der skulle finde sted efteråret 2002 i efterskolens lokaler.
Det blev straks besluttet, at det skulle være en weekend på tværs af generationer, hvor såvel skolens elever, nybegyndere og garvede husflidsfolk udefra gerne skulle deltage. Der skulle vælges nogle kreative fag, der sagde de unge noget, og samtidig skulle der være plads til mere traditionelt husflidsarbejde.
De fire husflidsforeninger har gennem årene haft hver deres område, hvor man har kontakt til kompetente undervisere, så man bød ind på, hvilke fag den enkelte forening kunne stå for. Desuden var der fag, hvor nogle af skolens lærere ville undervise.

Socialt samvær er vigtigt

Det første år var tilbudene så forskellige som: knivmageri, akvarelmaling, masker, serigrafi, bogbinding, smykkefremstilling, decoupage, silkebåndsbroderi, trendy tasker, pileflet, trædrejning og desuden folkedans, som den lokale folkedanserforening stod for.
En anden og nok så vigtig betingelse var, at alle kursister skulle deltage i det sociale samvær omkring kaffepauser og frokost. Efterskolens køkken var indstillet på, mod en rimelig betaling, som opkrævedes sammen med kursusafgiften, at sørge for kaffe og kage og en meget indbydende buffet til frokost både lørdag og søndag.

Støtte fra NETOP

Nu skulle det gode tilbud udbredes til en større kreds, så det blev besluttet, at der skulle fremstilles en folder, som kunne uddeles til alle husstande i kommunen sammen med de øvrige aftenskolers program, og det skulle gøres så billigt, som muligt Det var, mens man stod og svedte ved den overophedede kopimaskine for at fremstille 6.000 eksemplarer, at det blev besluttet næste gang at søge tilskud fra Udviklingspuljen i NETOP.
Vi har nu to gange fået tilskud til et mere præsentabelt program, det seneste er udvidet, og det indeholder følgende 19 forskellige kursustilbud: sund og god mad for få penge, langbuer, strikning og hækling, akvarelmaling, knivmageri, smykker i glas, bogbinding, trædrejning, smykker i sølv, bronze og titanium, decoupage, silkebåndsbroderi, papirflet, pileflet, smedning, stenhugning/gasbeton, filtning, linedance, kor og musik.

Projekt med succes

Som det fremgår, er det et projekt, der startede i 2002, og har tålt gentagelse for fjerde gang den 5.-6. november 2005.
Følgende er citat fra evalueringen det første år:
”Foruden elevgruppen på 115 elever meldte der sig 22 deltagere udefra, måske synes det ikke af så mange, men vi ville være tilfredse med 20-30 tilmeldinger. Det blev en weekend, hvor aktiviteter og samvær på tværs af generationer forløb over al forventning. De unge lærte af de ældres udholdenhed - og de ældre tog del, når de unge viste spontanitet og glæde over, at tingene lykkedes. Vi er alle enige om, at det er værd at prøve igen”
Det skulle vise sig at være en bæredygtig ide, projektet har også haft pressens bevågenhed. Om det er årsagen til succesen, eller der også er andre faktorer, der spiller ind, er ikke til at sige. Men der er begejstrede deltagere, der har omtalt arrangementet for andre, et det pænt og professionelt program, der er fremstillet i kraft af tilskuddet fra Udviklingspuljen, og i hvert fald har antallet af deltagere udefra været konstant stigende, til vi sidste år nåede op på 72.
Tilmeldingsfristen for i år er endnu ikke overskredet, men

alt tyder på en fortsat stigning, så man skal måske til at sætte begrænsning på det totale antal, da lokalekapaciteten snart ikke kan følge med mere.

Økonomien

Det store antal tilmeldinger har gjort, at alle hold kan gennemføres med 10-12 deltagere, og det tilstræbes, at mindst halvdelen på det enkelte hold udgøres af deltagere udefra. Alle betaler en kursusafgift der dækker 2/3 af lønudgiften. Underviserne lønnes for 12 timer i henhold til Folkeoplysningsloven, og her i kommunen ydes 1/3 tilskud.
Aktiv Weekend finder sted om lørdagen kl. 10-17 og om søndagen kl. 9-15, hvor der sluttes med en udstilling. Det har ikke været noget problem at motivere underviserne til at yde denne ekstra indsats, og de deltager med stor fornøjelse i det sociale samvær omkring kaffepauser og frokost.
De første år, da der var færre deltagere udefra, måtte nogle hold gennemføres med udelukkende efterskoleelever, så disse hold kunne ikke få tilskud efter Folkeoplysningsloven, men vi fik et tilskud fra et mindelegat under Dansk Husflid.
Sådan et projekt må også kunne gennemføres andre steder, hvor der er en interesseret efterskole eller en institution, der har brugere, der normalt ikke benytter tilbud om husflidsaktiviteter. Vi kan ikke ofte nok gøre opmærksom på, at vi eksisterer. Hvis man ønsker nærmere oplysninger om projektet, er man velkommen til at kontakte Rynkeby Husflidsforening, Inge-Lise Christensen tlf. 62 62 21 00.

En efterskoleelev koncentrerer sig om bogbinderkunsten under kyndig vejledning. (Foto: Rynkeby Husflidsforening)

Fleksibel folkeoplysning

AF MARTIN HANSEN *Informationskonsulent*

Målet er mere fleksibilitet i tilrettelæggelsen af den lokale folkeoplysning. Aktørerne er repræsentanter for folkeoplysningen og kommunerne, der sætter sig sammen og diskuterer i et udvalg nedsat af Undervisningsministeren.

Sidste år opfordrede Ulla Tørnæs til, at oplysningsforbundene selv kom med forslag til, hvordan folkeoplysningen kunne administreres nemmere. Som sagt så gjort. Oplysningsforbundenes Fællesråd (OF), der består af alle de landsdækkende oplysningsforbund, greb straks handsken. De indsendte et forslag, og nu har den siddende undervisningsminister, Bertel Haarder, nedsat en arbejdsgruppe, der skal belyse mulighederne for at indføre forslaget.

40%

40 procentspulje

Den centrale idé i forslaget er, at der skal være mulighed for mere fleksible måder at lave folkeoplysning på. Konkret foreslår OF, hvor NETOPs Bernhard Trier Frederiksen blandt andet sidder, at der oprettes en frivillig 40 procentspulje i stil med den eksisterende 10 procentspulje. Men med streg under frivillig. Altså kan en aftenskole vælge at bruge 40 procent af deres bevilling på aktiviteter, der kan afregnes på andre udgifter end lærer- og lederløn. OF foreslår selv åbne studiekredse, it-støttet undervisning og debatskabende aktiviteter, ud over de eksisterende 10 procent.

Helt frivilligt

Altså vil den nye 40 procentspulje give flere muligheder, end der nu er i 10 procentspuljen. Men samtidig tvinges ingen, da det er helt valgfrit, om aftenskolen vil benytte den nye pulje eller blot fortsætte med traditionel undervisning. Det betyder, at puljen vil være et skridt i retning af at give aftenskolerne og folkeoplysningen friere hænder – og dermed kommer der forhåbentlig nye aktiviteter. Det er netop hele ideen bag forslaget: at give folkeoplysningen mulighed for at udvikle sig og tilpasse sig samfundets udvikling og dermed kursisternes krav.
Torben Dreier, skoleleder for FO Århus og NETOPs repræsentant i arbejdsgruppen, siger:

”Jeg synes, det er spændende, at vi skal tale om fornyelse af folkeoplysningsloven og ikke om besparelse eller begrænsninger. Forslaget fra OF rummer efter min opfattelse mange nye muligheder for, at folkeoplysningen kan profilere sig yderligere og blive mere offensiv.”

Fordele og ulemper

Men det er endnu kun et forslag, som nu skal belyses. Den omtalte arbejdsgruppe skal se på fordele og ulemper ved forslaget og se på, hvordan forslaget kommer til at adskille sig fra de gældende regler. Når gruppen afslutter sit arbejde sidst i 2005,

Arbejdsgruppen

Arbejdsgruppen holdt sit første møde den 25. august. I gruppen sidder:
Else Theill Sørensen, formand og tidligere medlem af Folketinget for de konservative. Herudover Leif Max Hansen, AOF; Inge Vinther, FOF; Per Paludan Hansen, LOF; Torben Dreier, FO Århus, Christel Schaldemose, Dansk Folkeoplysnings Samråd samt Helle Kolind Mikkelsen og Mogens Karbo fra Kommunernes Landsforening.

Nyt fra Dansk Husflid

AF BENTE SKOV MACHHOLM *Kursuskonsulent*

Fremtiden for håndværksfagene

I sidste nummer af NETOPnyt fortalte jeg, at vi skulle have et fællesmøde med de faglige sammenslutninger den 13. august, og jeg lovede at fortælle lidt mere om mødet.
Det blev et dejligt møde, hvor der var udbredt stemning for at starte diverse samarbejdsprojekter.
Der arbejdes videre på projekter som fælles hjemmeside til fælles kommunikation, fælles indsats for reklame for fagene i folkeskolerne, fælles fonde/legatansøgninger til projekter, fælles synliggørelse af kompetencer, fælles indsats på Håndarbejdets Dag, succeshistorier til landets aviser, efterfulgt af aktiviteter på banegårde og rutebilstationer og meget andet.
Vi holder hinanden fast på aftalerne og mødes igen den 28. januar for nye aftaler.
I sidste nummer af NETOPnyt nævnte jeg også, at vi sammen havde sendt et brev til undervisningsministeren, hvor vi blandt andet bad om et møde. Det fik vi ikke meget ud af. Vi har fået svar fra ham, hvor han pure afviser alle vores påstande og afslutter sit brev med at skrive: ”Jeg finder på denne baggrund ikke anledning til et møde”.

Kerteminde Højskole

Kerteminde Højskoles bestyrelse indgav mandag den 12. september konkursbegæring.
Efter flere års kamp afsluttet med tre ugers intenst arbejde og forhandlinger måtte Kerteminde Højskoles bestyrelse give op. Det lykkedes ikke at redde højskolen. Dansk Husflids højborg i Kerteminde bukkede under for mange store pres.
Årsagen til konkurs findes jo som regel mange steder, og det samme gælder også denne konkurs, men turen ’ned ad bakke’ startede, da Undervisningsministeriet lukkede håndarbejdslæreruddannelsen på Seminariet for kunst og håndværk, som ikke alene var en væsentlig lejer på Kerteminde Højskole, men også en vigtig aktivitet i Kerteminde. At denne handling fik så stor indflydelse skyldes, at man efter krav fra undervisningsministeriet i tidligere tid havde været nødt til at udvide skolen væsentligt og dermed stod med en stor bygningsmasse.
Samtidig har det været vanskeligt for folk at skelne mellem, hvad der er Seminariet for kunst og håndværk, Kerteminde Højskole og Dansk Husflid. Det har betydet, at mange har troet, at Kerteminde Højskole – og ikke kun Seminariet for kunst og håndværk – var lukket, og det betød et fald i elevtilgang. Til sidst kunne man bare ikke mere. Nedslidte bygninger, megen vedligeholdelse og store lønudgifter kunne ikke længere magtes.

Selv om det er trist nok i sig selv, er det ’kun’ Kerteminde Højskole, og ikke Dansk Husflidsselskab, der er berørt af konkursen. (Foto: Hanne Børsen)

MAGASINPOST - ID.NR. 46423
Returneres ved vedvarende adresseændring NETOP - Frederiksberggade 21, 2. - 1459 København K
MAGASINPOST B
POST PP DANMARK

Vera Andersen 25 år som skoleleder

FO Søndersøs skoleleder, Vera Andersen, kan ved begyndelsen af efterårssæsonen fejre 25 års jubilæum. I mange år var FO Søndersø det største oplysningsforbund i kommunen. Det skyldes nok, at Vera Andersen har haft stor omsorg for både undervisere og deltagere helt ned i detaljen. Da Vera begyndte, var kursusprisen for et 30 timers kursus 160 kr.! Det var også dengang, maskinskrivning, stenografi og svejsning for landmænd kunne stå i programmet.
Jubilæet markeres med en reception i Borgerhuset på Dallundvej i Søndersø fredag d. 7. oktober kl. 15-18.

Vera Andersen

Agnete Andersson

Agnete Andersson 70

En af NETOPs ildsjæle fyldte 15. september 70 år. Det var Agnete Andersson, der udover at være en meget aktiv formand for NETOP Jægerspris også er medlem af NETOPs styrelse og formand for det internationale udvalg.
Agnete fokuserer meget internationalt og meget på integration i sit arbejde. Hun har blandt andet gennemført flere EU projekter i Nordsjælland.

KALENDER

OKTOBER

1.	Inspirationsseminar – Trivselskurser i Odense
3.	Deadline NETOPnyt nr. 7
5.	Møde i Internationalt Udvalg
6.	DOFO kursus for begyndere i Odense
7.	DOFO kursus for øvede i Odense
7.-8.	Styrelsesseminar
8.-9.	Inspirationsseminar – Debat om seniorliv i Odense
31.	NETOPnyt nr. 7 udkommer

NOVEMBER

2.	DOFO kursus for begyndere i Odense
3.	DOFO kursus for øvede i Odense
7.	Kursus i personalejura
19.	Styrelsesmøde

APRIL 2006

29.-30.	Landsmøde i Ebeltoft

Se på www.netoplysning.dk eller kontakt Marlene B. Nielsen på telefon 33 93 00 96 for yderligere oplysninger om de nævnte aktiviteter.

KURSER I NETOP

Der er planlagt en lang række kurser for NETOPs foreninger i efteråret. De spænder fra inspiration til bevægelseslære, over personalejura til hjemmesideværksteder. Der bliver sendt indbydelser ud til alle skoleledere, men du kan også læse mere på www.netoplysning.dk/kurser i netop.